

zał. 1 do programu wychowawczo - profilaktycznego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2
IM. AUGUSTA HR. CIESZKOWSKIEGO
W LUBONIU**

TELEFONY ALARMOWE

**999 - POGOTOWIE RATUNKOWE
998 - STRAŻ POŻARNA
997 - POLICJA
987 - WOJEWÓDZKIE CENTRA ZARZĄDZANIA
KRYZYSOWEGO
112 - TELEFON ALARMOWY KOMÓRKOWY
800120226 - INFOLINIA POLICJI
992 - POGOTOWIE GAZOWE**

Opracował zespół w składzie:

Bogumiła Kurzawska
Marta Lewandowska
Ewa Zakrzewska - Wencel
Agnieszka Gidaszewska
Anna Nacfalska-Mielcarek

SPIS TREŚCI

Kryzysowe sytuacje wychowawcze

1. Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole.....	3
2. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia w szkole	3
3. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego	3
4. Procedura postępowania w przypadku zakłócenia toku lekcji	4
5. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.....	5
6. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły =.....	5
7. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły	6
8. Procedura postępowania wobec ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub środka psychoaktywnego.....	6
9. Procedura postępowania - uzależnienia ucznia, demoralizacja	7
10. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancję przypominającą	7
11. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna.....	7
12. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły	7
13. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły.....	8
14. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej =.....	9
15. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy)	9
16. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli	9
17. Procedura postępowania w sytuacji przemocy domowej	9

Inne kryzysowe sytuacje

20. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły	10
21. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły	10
22. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną	11
23. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego - bez kontaktu z napastnikiem.....	11
24. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego - kontakt bezpośredni	12
25. Użycie broni palnej	13
26. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa	16
27. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych	16
28. Instrukcja pożarowa	17
29. Telefony alarmowe	20

I. KRYZYSY WYCHOWAWCZE

1. Procedura postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole

1. Wychowawca analizuje nieobecności i spóźnienia ucznia w szkole.

1. Wychowawca usprawiedliwia nieobecności uczniów na podstawie pisemnego lub ustnego usprawiedliwienia rodziców/prawnych opiekunów.

1. Rodzic ma obowiązek do usprawiedliwienia nieobecności ucznia pisemnie lub ustnie w ciągu tygodnia.

1. Jeżeli uczeń ma nieobecności nieusprawiedliwione wychowawca kontaktuje się z rodzicami ucznia i zawiadamia o nieusprawiedliwionych nieobecnościach ucznia / bez względu na ilość godzin/.

1. W przypadku braku usprawiedliwienia nieobecności ucznia od rodziców, wychowawca klasy wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przeprowadza rozmowę w celu wyjaśnienia przyczyny nieobecności dziecka w szkole. Wychowawca zaleca rodzicom szczególny nadzór nad dzieckiem.

1. W przypadku niepodjęcia przez rodziców współpracy z wychowawcą i powtarzania się niepokojących faktów, szkoła występuje do Sądu Rodzinnego z prośbą o interwencję w środowisku ucznia.

1. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia w szkole

1. W przypadku zgłoszenia złego samopoczucia przez ucznia, wychowawca lub nauczyciel kieruje go do pielęgniarki szkolnej. W przypadku nieobecności pielęgniarki, uczeń udaje się do sekretariatu, celem poinformowania o zaistniałej sytuacji.

2. Wychowawca lub pielęgniarka powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia, aby odebrali go ze szkoły lub ustala z nimi dalsze postępowanie w sprawie ucznia.

1. Uczeń oczekuje na przyjazd rodziców w gabinecie pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego lub w sekretariacie.

1. Jeśli stan ucznia wymaga pomocy lekarza, dyrektor lub pielęgniarka wzywa pogotowie ratunkowe.

1. Chorego ucznia ze szkoły może odebrać rodzic/opiekun prawny lub bliski członek rodziny.

3. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który dowiedział się o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela poszkodowanemu

pierwszej pomocy, Jeśli zachodzi zagrożenie zdrowia lub życia sprowadza fachową pomoc medyczną.

1. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu pielęgniarki szkolnej, zawiadamiając rodziców ucznia oraz dyrektora/wicedyrektora szkoły.

1. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą - prosi o nadzór nad swoją klasą nauczyciela uczącego w najbliższej sali.

1. Jeśli gabinet pielęgniarki jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi/wicedyrektorowi, który organizuje udzielenie pomocy.

1. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń - miejsce wypadku należy pozostawić bez zmian w celu dokonania oględzin lub szkicu przez zespół powypadkowy.

1. Jeśli wypadek zdarzył po zakończeniu zajęć lekcyjnych - zajęcia pozalekcyjne, dyskoteki itp., nauczyciel organizuje pomoc dla poszkodowanego, powiadamia rodziców i dyrektora szkoły telefonicznie.

1. W każdym przypadku kiedy zagrożone jest zdrowie i życie ucznia - dłuższa utrata przytomności, złamanie otwarte, poważne uderzenie w głowę - nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców.

1. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku)- wszystkie decyzje o udzielaniu pomocy podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie, powiadamiając dyrektora szkoły i rodziców ucznia.

1. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym powiadamia się niezwłocznie pogotowie ratunkowe, policję, prokuratora i kuratora oświaty.

1. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia powiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

1. Szkolny zespół powypadkowy sporządza protokół z wypadku zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

4. Procedura postępowania w przypadku zakłóceniu toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o łamaniu przez niego regulaminu szkoły i wynikających stąd konsekwencji.

2. Nauczyciel wpisuje uwagę do e- dziennika.

3. Jeżeli uczeń się nie uspokoi nauczyciel wzywa innego pracownika szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, informuje pedagoga lub dyrektora szkoły.

4. Informuje o tym fakcie wychowawcę klasy.

5. Wychowawca przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.

1. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.

2. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, wychowawca powiadamia pedagoga, dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.

1. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).

1. Wychowawca sporządza notatkę z przebiegu zdarzenia i w dalszym ciągu obserwuje ucznia.

1. Uczniowi proponowana jest ewentualna pomoc ze strony pedagoga/psychologa szkolnego.

1. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerywania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.

1. Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.

2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków)

1. Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w dokumentacji wychowawcy.

1. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.

1. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora/wicedyrektora szkoły.

1. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.

1. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacji na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

1. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Sprawę wyjaśnia - przeprowadza rozmowę - nauczyciel dyżurny lub nauczyciel, podczas zajęć którego doszło do zajścia.
1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy.
1. Wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę wyjaśniającą - wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
1. Wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły o zajściu, konsultuje z dyrektorem szkoły dalsze postępowanie.
1. Wychowawca powiadamia rodziców o zachowaniu dziecka, prosi ich o przybycie do szkoły i przekazuje rodzicom decyzję dyrektora szkoły o zadośćuczynieniu.
  1. Dyrektor szkoły decyduje o dalszym postępowaniu, w zależności od szkodliwości czynu /nakazuje naprawienie szkody lub pokrycie kosztów, a w szczególnych przypadkach powiadamia policję/.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

1. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i konfiskuje papierosy.
2. Zawiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

8. Procedura postępowania wobec ucznia, który jest pod wpływem alkoholu lub środka psychoaktywnego

1. Wychowawca lub osoba interweniująca odizolowuje ucznia, ale nie pozostawia go samego (np. pozostawia go pod opieką pielęgniarki lub wzywa lekarza).
2. Powiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do natychmiastowego odebrania ucznia ze szkoły.
  1. Dyrektor zawiadamia policję i Sąd Rodzinny.

1. Uczeń i rodzice są kierowani przez pedagoga do odpowiednich instytucji.
1. Z przeprowadzonych działań wychowawca sporządza notatkę służbową.

9. Procedura przypadku, gdy nauczyciel uzyska informacje, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły, pedagoga/ psychologa szkolnego.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację.
4. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.
5. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad uczniem.
6. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.
7. Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka dyrektor szkoły pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję.

10. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel zabezpiecza substancję do czasu przyjazdu policji.
1. Powiadamia dyrektora szkoły i wzywa w trybie natychmiastowym rodziców/opiekunów ucznia.
1. Pedagog bądź dyrektor próbuje ustalić od kogo uczeń nabył substancję.
1. Dyrektor przekazuje zabezpieczoną substancję policji oraz informacje dotyczące zdarzenia.
1. Z przeprowadzonych działań wychowawca lub pedagog sporządza notatkę służbową.

11. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna.

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienie wychowawcy.
1. W przypadku powtarzających się sytuacji – powiadomienie rodziców i pedagoga.

1. Wychowawca i pedagog opracowują plan pracy z uczniem – kontrakt.
4. Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

12. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
1. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i pielęgniarkę, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe.
  1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga, wychowawca rodziców ucznia poszkodowanego.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
  1. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach Policję lub Sąd Rodzinny.
  1. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
    1. Wobec uczestników zajęcia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
9. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

13. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

Uwaga: Uczeń na własną odpowiedzialność przynosi do szkoły wartościowe przedmioty /telefon komórkowy, biżuteria, itp./ - szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe uczniów.

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
  1. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:
    - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.

- w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor szkoły i pedagog.
1. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia i przeprowadza rozmowę z uczniami w obecności rodziców.
  1. Wychowawca lub pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
  1. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.
  1. W szczególnych przypadkach (dyrektor/wicedyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.

14. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej

1. Zgłoszenie zajścia zgłasza się do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
  1. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajścia.
1. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
1. Wychowawca powiadamia rodziców.
  1. Wobec winnego ucznia stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

15. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy)

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i następuje opracowanie planu pracy z uczniem, w porozumieniu z pedagogiem.
1. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor powiadamia Policję.
  2. Wobec ucznia stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

16. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Dyrektor powiadamia Policję.
3. Wychowawca wzywa rodziców w trybie natychmiastowym do szkoły.
4. Wobec sprawcy stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

17. Procedura postępowania w sytuacji przemocy domowej

1. Nauczyciel lub wychowawca, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej zawiadamia pedagoga oraz pielęgniarkę szkolną, która dyskretnie dokonuje oględzin ucznia.
1. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem, a następnie z jego rodzicami /prawnymi opiekunami/ w celu wyjaśnienia sytuacji.
  1. Jeżeli sygnały świadczące o przemocy powtarzają się, dyrektor i pedagog kontaktują się z GOPS lub Sadem Rodzinnym w celu zbadania środowiska ucznia.
1. Z przeprowadzonych oględzin pedagog sporządza notatkę służbową oraz wypełnia „Niebieską Kartę” część A.

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

18. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego obiektu.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
5. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
6. Nauczyciel ustawia uczniów parami, otaczając opieką osoby najsłabsze fizycznie i psychicznie.
7. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
8. Pomieszczeń opuszczanych nie należy zamykać na klucz.
9. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
10. W przypadku, kiedy ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze. Nie wolno wracać do strefy zagrożonej.

19. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.
2. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (**3 krótkie dzwonki**).
3. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
4. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy hydrantów i gaśnic.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej.
  1. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
  1. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
    1. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
      1. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały łatwopalne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
        1. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem.
          1. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
  1. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
  1. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

20. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną

1. Po otrzymaniu od rodziców lub z mediów informacji o wystąpieniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia (pracownika) należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
  1. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – lub inspektora sanitarnego. Dyrektor ustala z lekarzem lub inspektorem sanitarnym sposób postępowania.

1. Dyrektor powiadamia organ prowadzący szkołę oraz Kuratorium Oświaty.
2. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły uczniów.
1. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u w Poznaniu i powiadamia rodziców o zagrożeniu przez e-dziennik.

21. Procedura w wypadku wtargnięcia na teren szkoły terrorystów

W sytuacji bez kontaktu z napastnikiem

1. Decyzję o alarmowaniu podejmuje dyrektor, jego zastępca lub każdy przeszkolony pracownik (woźny, instruktor bhp, menedżer bhp), gdy takie zagrożenie zauważy lub otrzymał informację o zagrożeniu - **hasło: NAPASTNIK**
2. Uruchomić sygnał dźwiękowy - **3 serie 3 krótkich dzwonek: 3 x 3**
3. Zapowiedź przez radiowęzeł: **UWAGA - NAPASTNIK! powtórzona 3 razy**

Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu na wypadek wtargnięcia napastnika:

Ewakuacja tylko w przypadku bezpośredniej bliskości wyjścia z dala od źródła zagrożenia, po wyraźnym poleceniu dyrektora szkoły o ewakuacji. Ucieczka z zagrożonego miejsca drogą ewakuacji - **docelowo - kościół Jana Pawła II**

W przypadku zarządzenia ewakuacji:

1. Zostaw wszystkie swoje rzeczy w miejscu, gdzie się znajdują
2. Korzystaj z wyznaczonej drogi ewakuacyjnej
3. Po drogach ewakuacyjnych poruszaj się szybko, nie blokuj ruchu
4. Zachowaj ciszę, spokój, rozwagę, przeciwdziałaj panice
5. Udzielaj pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym dla siebie i poszkodowanych.
6. Ostrzegaj o niebezpieczeństwie.

Jeśli bezpośrednia ewakuacja nie jest możliwa:

1. Zamknij na klucz drzwi klasy od środka
2. Zamknij wszystkie okna aby uniemożliwić wtargnięcie lub wrzucenie czegoś
3. Uspokój uczniów - bądź opanowany
4. Zabarykaduj drzwi biurkiem, szafkami, krzesłami.
5. Nakaż wyłączenie wszystkich telefonów - swój wycisz. Wyłącz komputer
6. Każ dzieciom wejść pod ławki z dala od drzwi, położyć się na podłodze na brzuchu.
7. Wyłącz oświetlenie.
8. Pilnuj, aby w sali była bezwzględna cisza - spokojnym głosem powiedz dzieciom, że od tego zależy bezpieczeństwo wszystkich.
9. Nie otwieraj drzwi. Służby ratownicze same to zrobią.
10. Jeśli terroryści sforsują drzwi, wykonuj ich polecenia.
11. Jeśli będzie taka możliwość, o zagrożeniu poinformuje cię seria krótkich dzwonek: 3x3
12. O zakończeniu akcji poinformuje cię zapowiedź ustna dyrektora przez radiowęzeł.

22. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego - Wtargnięcie napastników do obiektu - kontakt bezpośredni

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem. Mów do uczniów po imieniu spokojnym tonem.
3. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
4. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj nad własnymi emocjami.
5. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna, nakaz dzieciom położyć się na podłodze na brzuchu.
6. Jeśli twoje życie lub zdrowie jest zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem **WALCZ** lub **BŁAGAJ O LITOŚĆ**
  1. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
  1. Po zakończeniu akcji:
    - a. sprawdź obecność dzieci, upewnij się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka poinformuj Policję,
    - b. nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
    - c. prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

**Procedura w wypadku wtargnięcie na teren szkoły terrorystów-
W sytuacji bez kontaktu z napastnikiem**

1. Zamknij na klucz drzwi klasy od środka
2. Zamknij wszystkie okna aby uniemożliwić wtargnięcie lub wrzucenie czegoś
3. Uspokój uczniów - bądź opanowany
4. Zabarykaduj drzwi biurkiem, szafkami, krzesłami.
5. Nakaz wyłączenie wszystkich telefonów - swój wycisz. Wyłącz komputer
6. Każ dzieciom wejść pod ławki z dala od drzwi, położyć się na podłodze na brzuchu.
7. Wyłącz oświetlenie.
8. Pilnuj, aby w sali była bezwzględna cisza - spokojnym głosem powiedz dzieciom, że od tego zależy bezpieczeństwo wszystkich.
9. Nie otwieraj drzwi. Służby ratownicze same to zrobią.
10. Jeśli terroryści sforsują drzwi, wykonuj ich polecenia.
11. Jeśli będzie taka możliwość, o zagrożeniu informuj cię 5 krótkich dzwonek.
12. zakończeniu akcji informuj cię zapowiedź ustna dyrektora przez radiowęzeł.

23. Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze na brzuchu.
1. Staraj się uspokoić dzieci, mów do nich spokojnie, wykonuj polecenia bez dyskusji.
1. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
1. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
1. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

1. upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
2. zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
3. udziel pierwszej pomocy w pierwszej kolejności najbardziej potrzebującym,
4. w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
5. zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

1. Jeśli zauważyłeś nietypowe zachowania obcych osób na terenie szkoły lub miejsca przebywania uczniów;
1. Jeśli zauważyłeś podejrzane paczki, pojazdy na terenie szkoły lub miejsca przebywania uczniów;
1. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
1. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku:

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, aby zapobiec panice

1. Zawiadamiając policję dyrektor podaje telefonicznie następujące informacje:

1. rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu
2. treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
3. numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

1. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

1. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.

1. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.

1. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

1. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.

1. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.

1. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.

8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy spokojnie opuścić szkołę, zabierając wszystkie rzeczy osobiste (plecaki, torebki, siatki, worki, ubrania) Nie wolno zabierać żadnych przedmiotów cudzych. Miejsce ewakuacji - kościół pw Jana Pawła II

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
  - słuchaj uważnie,

- zapamiętaj jak najwięcej, notuj ważne spostrzeżenia
  - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę
  - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
  - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
  - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
  - jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekaz ją Policji.
1. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
  2. Zaalarmuj dyrektora szkoły
  3. Dyrektor powiadamia Kuratorium Oświaty
  4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki.
  5. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją.
1. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
1. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
1. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
  1. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
  1. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
  1. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
1. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
1. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym
1. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
1. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
1. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
1. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
1. Otwórz okna i drzwi.
1. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
1. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
1. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
  2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
  3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
  4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
1. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
  1. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

24. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadom dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe organ prowadzący, Kuratorium oświaty i prokuratora.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to osobiście, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

25. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
  1. Mów pierwszy o złych wiadomościach.
  2. Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
  3. Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
  4. Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
  5. Analizuj dane.
  6. Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
  7. Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz.
  8. Bądź opanowany i odporny na ataki słone, nie ulegaj emocjom.
  9. Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma plan wybrnięcia z niej.
  10. Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
  11. Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione.

Instrukcja ewakuacji dla Szkoły Podstawowej nr 2

alarm pożarowy

1. Alarm ogłasza Dyrektor szkoły przez radiowęzeł:

Uwaga:

Ogłaszam alarm przeciwpożarowy. Nakazuję wszystkim osobom natychmiastowe opuszczenie szkoły zgodnie z planem ewakuacji.

Jeśli nie można skorzystać z radiowęzła, wyznaczeni pracownicy szkoły powiadamiają innych głośnym krzykiem: ALARM, EWAKUACJA!

2. Pracownik obsługi natychmiast otwiera wszystkie zamknięte drzwi ewakuacyjne.
3. Woźny uruchamia sygnał dźwiękowy przy pomocy 3 krótkich dzwonków.

Nauczyciel zamyka wszystkie okna, ustawia dzieci parami, przelicza i natychmiast wyprowadza z klasy. Drzwi zamyka tylko na klamkę. Wszystkie przedmioty, tornistry pozostają w sali. Nie korzystamy z szatni.

4. Wszystkie klasy pod opieką nauczycieli, oraz inni pracownicy szkoły sprawnie opuszczają placówkę zgodnie z kierunkiem wyznaczonym strzałkami ewakuacyjnymi na korytarzach i kierują się na miejsce zbiórki – boisko sportowe – bieżnia po prawej stronie od boiska wielofunkcyjnego. Jeśli zagrożenie jest długotrwałe - docelowym miejscem ewakuacji jest kościół pw Jana Pawła II. Jeśli wyznaczona droga ewakuacyjna jest zablokowana, prowadzący grupę wybiera inną - najbliższą.
5. Wszyscy ewakuowani poddają się poleceniom osób kierujących ewakuacją.

Plan ewakuacji na wypadek pożaru

Na sygnał **alarm przeciwpożarowy** - zapowiedź ustna, 3 krótkie dzwonki - każdy nauczyciel natychmiast:

1. przerywa zajęcia
2. ustawia uczniów parami
3. uczniowie nie zabierają plecaków, nie korzystają z szatni
4. nauczyciel sprawdza obecność, zapisuje nieobecnych
5. zamyka okna
6. zamyka drzwi tylko na klamkę.
7. wyprowadza uczniów zgodnie z kierunkiem ewakuacji
8. miejsce ewakuacji - bieżnia, z prawej strony od boiska wielofunkcyjnego
9. Jeśli wyznaczona droga jest zablokowana, wybiera najbliższą dostępną drogę ewakuacyjną.

Drogami ewakuacyjnymi należy poruszać się szybko, w zwartych grupach, bez paniki. Nie biegać, nie tarasować ruchu. Bezwzględnie wykonywać polecenia osób kierujących ewakuacją. Jeśli po ewakuacji nie można wrócić do szkoły ze względu na zagrożenie, docelowym miejscem ewakuacji jest kościół p.w. Jana Pawła II

Drogi ewakuacyjne mają następujący przebieg:

Poddasze

sale 122A i 122B

klatką schodową w dół na pierwsze piętro, dalej w lewo klatką schodową "a" zejść na parter, wyjściem ewakuacyjnym "A" opuścić budynek, udać się w lewo na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

I piętro

sale 120,121, sekretariat, 128, 129

klatką schodową "a" zejść na parter, wyjściem ewakuacyjnym "A" przy sklepiku opuścić budynek, udać się w lewo na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sale 130, 131, 134, 135, 136 - udać się w stronę klatki schodowej "b" na boisko szkolne i dalej na boisko sportowe. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sale 112, 113, 117, 119 - udać się w stronę klatki schodowej “c” i wyjściem głównym na zewnątrz budynku, drogą na boisko sportowe- bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

mała sala gimnastyczna, s. 105, 106, 107 pedagog - w stronę klatki schodowej “d” i wyjściem awaryjnym “E” na boisko sportowe. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

Parter

sale 19, 22, 21, 26, 27, biblioteka - wyjściem awaryjnym “A” na zewnątrz budynku w lewo, przy szkole na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sala 28, pokój nauczycielski, stołówka wyjściem awaryjnym “B” na boisko szkolne i dalej szkole na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sale 16, 18 w kierunku wyjścia głównego na zewnątrz budynku drogą na boisko sportowe bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sale 10, 11, 12 - wyjściem awaryjnym “D” na zewnątrz budynku, drogą na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

sala gimnastyczna - wyjściem awaryjnym “E” na boisko sportowe - bieżnia. Ustawić uczniów w dwóch rzędach. Sprawdzić stan liczbowy klasy.

Instrukcja ewakuacji dla Szkoły Podstawowej nr 2

alarm bombowy

1. Alarm ogłasza Dyrektor szkoły przez radiowęzeł:

Uwaga:

Ogłaszam alarm bombowy. Należy zabrać wszystkie swoje rzeczy i natychmiast opuścić szkołę zgodnie z planem ewakuacji.

Jeśli nie można skorzystać z radiowęzła, wyznaczeni pracownicy szkoły powiadamiają innych głośnym krzykiem:

ALARM BOMBOWY, EWAKUACJA!

2. Pracownik obsługi natychmiast otwiera wszystkie zamknięte drzwi ewakuacyjne.
3. Woźny uruchamia sygnał dźwiękowy przy pomocy **35 krótkich dzwonek**.
4. Nauczyciel poleca uczniom spakować wszystkie swoje rzeczy, zabrać ubrania, ustawia klasę parami i wyprowadza uczniów z budynku szkoły zgodnie z planem ewakuacji. Jeśli wyjście jest zablokowane, opiekun grupy wybiera najbliższe dostępne wyjście ewakuacyjne.
5. Docelowym miejscem ewakuacji jest bieżnia z prawej strony boiska wielofunkcyjnego. Jeśli zagrożenie jest długotrwałe, docelowym miejscem ewakuacji jest kościół pw. Jana Pawła II.
6. Wszyscy ewakuowani poddają się poleceniom osób kierujących ewakuacją.

TELEFONY ALARMOWE

999 - POGOTOWIE RATUNKOWE

998 - STRAŻ POŻARNA

997 - POLICJA

987 - WOJEWÓDZKIE CENTRA ZARZĄDZANIA

KRYZYSOWEGO

112 - TELEFON ALARMOWY KOMÓRKOWY

800120226 - INFOLINIA POLICJI

992 - POGOTOWIE GAZOWE